

Långasjönäs pappersbruk Mieån

Länsstyrelsen Blekinge | Telefon: 010-224 00 00| E-post: andreas.holmberg@lansstyrelsen.se

Mieån | Karlshamn| HARO 85 WA23017508

Bild: Dammen vid Långasjönäs pappersbruk. Foto: Niklas Wengström

Projektområde

Mieån har sina källor på Sydsmåländska sjöslätten. Vid sjön Mien börjar Mieåns huvudfåra sitt lopp mot Östersjön. Den rinner genom en markerad sprickdal med tre olika terrängtyper. Överst består terrängtypen av ett kullrigt platåområde rikt på små sjöar som sedan övergår till ett kuperat dallandskap, också rikt på små sjöar. Sista biten rinner Mieån genom ett sjöfattigt kustland. Berggrunden består uteslutande av sura bergarter, framför allt gnejsgranit och granodioriter.

Jordarterna består i den övre delen (uppströms Långasjön) av isälvsediment och morän. Nedre delarna består av morän, berg, isälvsediment och postglacial sand och grus.

Havsöring och lax leker i de nedre delarna av Mieån. Ett litet stationärt öringbestånd återfinns mellan Långasjön och sjön Mien, som även den har ett bestånd Mienöring avskilt från de nedströms. Mieån hyser ett litet bestånd av flodpärlmussla nära gränsen mot Kronobergs län. Andra intressanta arter som förekommer i anslutning till Mieån är safsa, kungsfiskare, sandkrypare och ål.

Mieån är vattenskyddsområde och Långasjön, i direkt anslutning till lokalen för eventuell åtgärd, används som Karlshamns kommuns färskvattentäkt vilket styrs av befintliga domar. Ursprungligen var vattendraget på platsen delvis trappstegsformat (Bt) och delvis planbottnat (Bp) med relativt hög lutning. Lutningen är idag intakt men klassas strax uppströms som extremt påverkat (Zz) med den högsta klassningen av rensningsgrad (3) dvs omgrävd/rätad.

Länsstyrelserna

Orsak till åtgärder

Vattenförekomsten WA23017508 mellan Östersjön och Långsjön (Mieåns nedre del) där dammen är belägen klassas som *måttlig* på grund av konnektivitet (*dålig*), hydrologisk regim (*måttlig*) och morfologiskt tillstånd i vattendrag (måttlig).

Vad vi vill förbättra

Syftet med åtgärden är att förbättra konnektiviteten i vattenförekomsten. Genom att åtgärda dammen tillgängliggörs avsevärda sträckor med god habitatkvalitet främst för öring. Ett svagt bestånd av flodpärlmussla finns uppströms i systemet vilket skulle gynnas av en starkare öringpopulation.

I samband med att övriga kraftdammar upp- och nedströms i avrinningsområdet kommer omprövas och anpassas till moderna miljövillkor kommer dämnet i Långsjön potentiellt sett hindra den fria rörligheten från havet upp i Mieåns övre vattenförekomster mellan Långsjönäs och Mien, WA79537105, Påkamålabäcken, WA40052951, Mien, WA54140446, samt ytterligare fyra vattenförekomster uppströms sjön Mien.

Planerade åtgärder och aktiviteter

En detaljerad projektering av dämnet och alternativa åtgärder är nödvändig. Ett antal åtgärder kan visa sig vara aktuella:

Åtgärdsförslag: omlöp

Ett omlöp är en konstgjord naturlig sidofåra som medger uppströms och nedströms passage förbi en dammbyggnad och helst dess dammspegel. Omlöpets lutning och vattenflöde avgör vilka arter som kan nyttja passagen; en brant lutning (5-9%) lämpar sig bara för starksimmande arter (t ex lax, öring och ål), medan en flack lutning (<3%) lämpar sig även för svagsimmande arter samt bottenfauna. Dammens fallhöjd är 2,5 meter och en lutning på 2% vore optimalt, då blir omlöpet 125 meter långt.

Åtgärdsförslag: inlöp

Ett s.k. inlöp är en konstgjord naturlig bäckfåra som medger uppströms och nedströms passage genom en dammbyggnad och dess dammspegel. Ett inlöp förordas vid trånga lägen, och anläggs lämpligen genom befintligt utskov eller onyttjat intag. Inlöpets lutning och vattenflöde avgör vilka arter som kan nyttja passagen; enligt samma gränsvärden som omlöpet ovan.

Åtgärdsförslag: Utrivning/upptröskling

Utrivning/upptröskling är ett alternativ eftersom fallhöjden är liten. Man kan göra en naturlig tröskel på platsen men vattennivån kommer bli något lägre. Dock finns det troligtvis en bestämmande sektion mellan dammen och Långsjön. Uppströms dammen bör man återföra bortrensade block utmed 117 meter för att ytterligare hålla en för vattentäkten acceptabel vattennivå uppströms och för att skapa ett naturligt habitat.

Åtgärdsförslag: teknisk fiskväg

Tekniska fiskvägar är konstgjorda passager gjutna i betong eller traditionellt sett i trä. En tänkbar lösning är en slitsränna men givet den relativt låga fallhöjden i relation till kostnad troligtvis inte aktuellt.

Åtgärdsförslagen är till viss del utvecklade inom *Hydromorfologiskt åtgärdsprogram för Mieån och Påkamålabäcken** och behöver vidareutvecklas genom detaljprojekteringar.

Planerad uppföljning

Åtgärden kommer inledas med inventering av flodpärlmusslor samt elfiske vilket kommer följas upp under år 3 och 5 efter genomförd åtgärd.

I samverkan med

Markägaren Karlshamns kommun fungerar som projektägare tillsammans med det kommunala bolaget Karlshamns Energi Vatten AB som är verksamhetsutövare för dammen.

Länkar

*<https://www.skogsstyrelsen.se/globalassets/projektwebbplatser/grip-on-life-ip/rapporter-grip-on-life/2019.03-hydromorfologiskt-atgardsprogram-for-miean-och-pakamalabacken.pdf>